

Handläggare
Agneta Elfving
Telefon: 08-50805294**Till**
Hässelby Vällingby
stadsdelsnämnd
2025-04-24

Svar på remiss om förslag till Program för barnhälsa i Stockholms stad

Kommunstyrelsens diarienummer KS 2025/297

Förvaltningens förslag till beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remiss om förslag till Program för barnhälsa och överlämnar ärendet till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick förskolenämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en strategi för barnhälsa för förskolan i Stockholms stad. Utifrån Stockholms stads nya tillämpningsanvisningar benämns strategin framöver som program. Programmet mål är att minska skillnader i barns livsvillkor och främja deras fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Syftet är att alla barn ska ha tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö som bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle. Programmet styr och anger riktningen i arbetet med barnhälsa i stadens förskolor och konkretiseras genom en handlingsplan och digital plattform som stödjer stadsdelsnämndernas planering, utveckling och uppföljning. Programmet genomförs och följs upp inom stadens ordinarie planering och verksamhetsuppföljning.

Programmet är styrande för de kommunala förskolorna i staden. Fristående förskolor, övriga nämnder och bolag inom Stockholm stad kan använda programmets innehåll som stöd och vägledning för insatser relaterat till förskolans målgrupp och verksamhetsområde. Program för barnhälsa i Stockholms stad bygger på samverkan, tydligt ansvar och systematisk uppföljning.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Individ och familjeomsorg – barn och ungdomHässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
www.stockholm.se/hasselby-vallingby

Bakgrund

Uppdraget från kommunfullmäktige inleddes våren 2024 och har genomförts i samarbete med stadsdelsnämnderna. Samarbetet har skett på flera sätt. Dels genom en referensgrupp bestående av

medarbetare som arbetar med barnhälsa, dels genom samarbete och forum där representanter från förskolans ledning och medarbetare har deltagit. Samverkan med socialnämnden har också varit en del av arbetet, både genom dialog och som remissinstans vid framtagandet av programmet.

Ett gemensamt program för barnhälsa i Stockholms stad skapar förutsättningar för ett mer jämlikt och likvärdigt arbete med barnhälsa i hela staden. Programmet ger också verksamheterna tydligare riktlinjer och stöd genom strukturerade arbetssätt och systematiskt kvalitetsarbete, vilket gör det lättare att hantera de utmaningar som finns inom området.

Ärendet

Det övergripande målet med Program för barnhälsa i Stockholms stad är att minska skillnader i barns livsvillkor och främja barns fysiska, psykiska och sociala utveckling. Syftet är att alla barn ska få tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö som bidrar till ett jämlikt och hållbart samhälle.

Programmet för barnhälsa i Stockholms stad bygger på stadsdelarnas identifierade behov och stöds av såväl stadens som nationella och internationella styrdokument, såsom skollag, förskolans läroplan, Barnkonventionen och Agenda 2030. Även Stockholms stads styrande dokument som rör barns hälsa, utbildning, trygghet och välbefinnande har beaktats.

Program för barnhälsa anger förskolans riktning inom området barnhälsa och ska bidra till att stadens verksamheter arbetar systematiskt och rättssäkert. Programmet är styrande för de kommunala förskolorna i staden. Fristående förskolor och övriga nämnder samt bolag som möter barn inom förskolans målgrupp kan använda programmet som stöd och vägledning i arbetet med att utveckla området barnhälsa.

Programmet har tre strategiska inriktningsområden som stadens barnhälsoarbete ska fokusera på.

- Hälsofrämjande
- Förebyggande
- Inkluderande

Inriktningsområdena ska bidra till en stad där verksamheterna och dess medarbetare besitter en hög kompetens inom området barnhälsa och arbetar hälsofrämjande, förebyggande och inkluderande för att stärka barns livsvillkor. Alla barn har rätt till trygghet, stöd i sin utveckling och rätt att mötas av en utbildning av hög kvalitet.

Programmet för barnhälsa konkretiseras genom fem fokusområden: fysisk hälsa, hälsosamma matvanor, psykosocial hälsa, miljö och barnsäkerhet samt samverkan. Uppföljning av programmet sker inom stadens ordinarie planerings- och verksamhetsuppföljning i stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Stadsdelsnämnderna har ansvar för att implementera programmets mål och fokusområden i sina verksamhetsplaner, med stöd och samordning från förskolenämnden.

Förskolenämnden ansvarar för att ta fram en stadsövergripande handlingsplan samt utveckla en digital plattform som stöd för verksamheternas utvecklingsarbete. Den stadsövergripande handlingsplanen kompletterar programmet för barnhälsa och baseras på en årlig sammanställning och analys av stadsdelsnämndernas behov. Vidare ansvarar förskolenämnden för att årligen analysera resultaten från stadsdelsnämndernas handlingsplaner och sammanställa en övergripande analys. Resultat och analys redovisas i en bilaga till verksamhetsberättelsen och används för vidare utveckling av den stadsövergripande handlingsplanen. Förskolenämnden ansvarar även för löpande aktualitetsprövning av programmet för barnhälsa och kan vid behov initiera en revidering av programmet.

Ärendets beredning

Svaret på remissen om Program för barnhälsa i Stockholms stad har beretts av avdelningen förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till ett gemensamt program för barnhälsa i syfte att öka likvärdigheten i arbetet och för att säkerställa att varje barn och alla barn erbjuds en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö. Det är också positivt att en handlingsplan upprättas för att konkretisera och synliggöra de prioriteringarna som stadsdelarna identifierar, dock är det viktigt att stadsdelsförvaltningarna är delaktiga i framtagandet av handlingsplanen.

Förvaltningen menar att definitionen av begreppet barnhälsa som det beskrivs i programmet är för bred och mer bör grunda sig i förskolans uppdrag. Förslaget till program för barnhälsa upprepar såväl nationella styrdokument och rekommendationer som stadens övriga framtagna program som redan finns och följs. Förvaltningen uppfattar förslaget till program som för omfattande och riskerar därmed att bli otydligt i förhållande till de tidigare nämnda styrdokument, såväl nationella som stadsövergripande.

Med början på sid13 där barnhälsans fokusområden; *"Fysisk hälsa"*, *"Hälsosamma matvanor"* *"Psykosocial hälsa"* *"Miljö och barnsäkerhet"* samt *"Samverkan"* beskrivs, skulle förslaget till program vinna på att kortas ner betydligt under varje rubrik och i stället hänvisa till de handlingsplaner och riktlinjer som redan finns. Exempelvis *"Säker förskola, riktlinje för barnsäkerhet i Stockholms stad"*, *"Riktlinjer för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem i Stockholms stad"*, *"Stockholms stads samverkansöverenskommelse förskola, skola, socialtjänst"*. *"Riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet i kommunala förskolor i Stockholms stad"* nämns inte i förslaget till programmet eller i referenslistan.

I den inledande texten i förslag till program för barnhälsa beskrivs syftet med programmet och att det vänder sig till alla barn. Dock finns exempel i texten på att särskilda grupper av barn lyfts fram såsom barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar medan barn med andra funktionsnedsättningar grupperas under rubriken barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningen upplever det som problematiskt att exempelvis under rubriken *"Regelbunden fysisk aktivitet och lek"* på sid 14 enbart lyfta NPF och utesluta barn med exempelvis fysiska funktionsnedsättningar eller språksvårigheter. Detsamma gäller på s.15 under rubriken *"Psykosocial hälsa"* och sid 12 under rubriken *"Förebyggande"*. Förvaltningen menar att beskrivningen som görs under rubriken *"Inkluderande"* på sid 13 kring de vägledande principer som Specialpedagogiska Skolmyndigheten tagit fram i stället kan utvecklas då den omfattar alla barns rätt till utbildning oavsett behov.

Vidare menar förvaltningen att gränsdragningarna utifrån de olika verksamheternas ansvars- och kompetensområden behöver tydliggöras ytterligare. Förskolan bedriver en trygg, lärorik och utvecklande verksamhet för alla barn, barnhälsovården erbjuder alla barn en god och säker vård och socialtjänsten ger stöd och hjälpinsatser till barn som riskerar eller redan befinner sig i en utsatt situation. Om barnets behov täcker in flera av verksamheternas ansvarområden behöver detta vara utgångspunkten i en effektiv samverkan för barnets bästa och framgång tydligare. Vissa formuleringar i programmet lägger stor vikt vid förskolans roll. Exempelvis står det på sidan 12, under rubriken *"Förebyggande"* att förskolan ska *säkerställa* att barnet får rätt insatser och stöd i rätt tid. Förskolan varken ska eller kan uttala sig om de insatser som socialtjänsten eller externa aktörer som regionen genomför, utan det behöver ske en samverkan utifrån det ansvar och kompetens som respektive verksamhet har. Självklart ska förskolan bistå i dialogen och exempelvis orosanmäla. Vidare står det att förskolan har en

avgörande roll i att möta och förebygga risker genom att tillämpa aktuell kunskap om toxisk stress och utveckla effektiva metoder för att identifiera och stötta barn i utsatta situationer. Programmets beskrivning av toxisk stress är erfarenheter som beror på negativa upplevelser av missbruk och/eller våld i nära relationer som kan få djupgående konsekvenser för barns hälsa och utveckling. Förskolans medarbetare kan behöva öka medvetenheten om toxisk stress för att få förståelse för dess följder men att tillämpa kunskapen är snarare socialtjänstens uppdrag i samverkan med förskolan.

Vidare står det på sid 20: *"Även om förskolan inte har ett behandlande uppdrag, ska insatser anpassa efter barnets behov, och samverkan med regionen och socialtjänsten förstärkas vid behov.* Denna skrivning kan tolkas som att insatser som ska anpassas vid behov ålägger förskolan att resurssätta i stället för att ansvaret läggs på regionen.

Förvaltningen föreslår att förslaget till program för barnhälsa omarbetas då det i nuvarande form uppfattas som för övergripande men samtidigt detaljrikt vilket riskerar att bli otydligt.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms vara könsneutralt.

Barnrättsanalys

FN:s konvention om barnets rättigheter slår fast varje barns rätt till utbildning och förslaget till Program för barnhälsa i Stockholms stad bidrar till att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör

Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Pernilla Eriksson
Avdelningschef/skolchef
förskola
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remisshandlingar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2025-04-04
Pernilla Eriksson, Avdelningschef	2025-04-04